

เครื่องแบบใหม่ ทบ.สหรัฐฯ และสนามรบที่เปลี่ยนไป

สรศักดิ์ สูงงกช rhine_gold@hotmail.com

กองทัพสหรัฐอเมริกาคือกองกำลังที่ปฏิบัติงานเป็นขอบเขตกว้างขวางที่สุดในโลก นับแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สหรัฐฯยังส่งทหารเข้าสู่รบในสงครามใหญ่น้อยอีกหลายครั้ง ทั้งในนามของสหประชาชาติ และที่บุกเดี่ยวโดยลำพัง ตั้งแต่สงครามเกาหลี สงครามเวียดนาม ปานามา และล่าสุดคือสงครามยึดครองอิรัก การทำสงครามบ่อยครั้งเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง ทำให้กองทัพต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพื่อความได้เปรียบและลดการสูญเสียกำลังพล นอกจากยุทธวิธีที่เปลี่ยนไปแล้วสิ่งหนึ่งที่เห็นชัดเจนก็คือรูปแบบและลวดลายของเครื่องแบบ ทั้งเครื่องแบบสนามและเครื่องแบบปกติ โดยเฉพาะเครื่องแบบสนามแบบล่าสุดนั้นถือว่าเป็นความเปลี่ยนแปลงแบบพลิกผันเพราะแตกต่างจากแบบเดิมสิ้นเชิง ทั้งสีสันทันและการตัดเย็บ

เครื่องแบบสนามกองทัพบกสหรัฐฯ (Army Combat Uniform ACU) ที่เราเห็นบ่อยขึ้นจากสื่อต่างๆนี้ เป็นผลมาจากกระบวนการปรับเปลี่ยนครั้งสำคัญด้านการซ่อนพรางของหน่วยรบภาคพื้นดิน หลังจากปล่อยให้เหล่านาวิกโยธินนำหน้าไปก่อนด้วยรูปแบบ "มาร์แพท" (Marine Pattern : MARPAT) เป็นลายพรางจุดสีเหลี่ยมเล็กๆหลากสีเรียงตัวเต็มพื้นที่ทั้งเสื้อและกางเกง โดย ACU ก็มีลักษณะการวางตัวของลวดลายแบบเดียวกัน เพียงแต่สีสันทันที่แตกต่างเพื่อบ่งบอกสถานภาพชัดเจนว่าเครื่องแบบลวดลายนี้คือทหารบก

กระบวนการเปลี่ยนแปลงเครื่องแบบของ ทบ.สหรัฐฯนี้ เริ่มต้นขึ้นเป็นทางการในเดือนเมษายน 2005 โดยการเข้ามาทดแทนเครื่องแบบเดิมทั้งแบบพรางป่า(Woodland) และลายพรางทะเลทรายสามสี(Three Colors Desert Pattern) เปลี่ยนลวดลายและรูปแบบใหม่ให้ใช้ทดแทนของเดิมทั้งหมดภายในปี 2007

เครื่องแบบใหม่หรือ ACU นี้ใช้ลวดลายใหม่ในชื่อว่า Universal Camouflage Pattern(UCP)เรียกอย่างไม่เป็นทางการว่า "ลายพรางดิจิตอล" จากลวดลายจุดสีเหลี่ยมเล็กๆคล้ายภาพสร้างจากคอมพิวเตอร์ เป็นการผสมผสานกันระหว่างสีเขียว,น้ำตาลอ่อนและเทา นอกจากลวดลายจุดสีเหลี่ยมเล็กๆเรียงรายไม่เป็นรูปทรงคล้ายคลึงกับลาย MARPAT ดังกล่าว มันยังไปคล้ายกับลาย Canadian Disruptive Pattern(CADPAT)ของ ทบ.แคนาดาด้วย

ไม่ว่าลวดลายทั้งของแคนาดาและสหรัฐฯจะเหมือนหรือแตกต่างอย่างไรก็ตาม ทั้งหมดมีต้นกำเนิดมาจากลายพรางของกองทัพเยอรมันในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 มีชื่อเรียกเฉพาะว่า "เฟล็คตารัน" (Flecktarn" การซ่อนพราง"ในภาษาเยอรมัน) ซึ่งต่อมาได้ถูกปรับเปลี่ยนเล็กน้อยเพื่อใช้เป็นลายพรางเครื่องแบบทหารใน "บุนเดสแวร์" (Bundeswehr กองกำลังป้องกันสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี) ในปัจจุบัน

สีสันทันใหม่ที่ใช้กับ ACU นี้แตกต่างจากเดิม แม้จะมีสีเขียว, น้ำตาลและเทา แต่ก็ไม่มีสีดำเหมือนลายพรางป่าเดิม เพราะถูกพิจารณาแล้วว่ามองเห็นได้ง่ายไม่กลมกลืนไปกับสิ่งแวดล้อม และในสภาพธรรมชาติจริงๆ ก็มีสีดำให้เห็นน้อยมาก เป็นผลจากการวิจัยของ United States Army Soldier System Center(SSC) ศูนย์การวิจัยและพัฒนากองทัพบกในเมืองเนติกรรัฐเมสซาชูเซตส์ หน่วยงานสังกัดกระทรวงกลาโหมเพื่อวิจัยและพัฒนาสิ่งอุปกรณ์ต่างๆให้กองทัพ เน้นประโยชน์ใช้สอยและความอยู่รอดในสนามรบ

ความโดดเด่นเห็นได้ชัดคือการใช้จุดสีเหลี่ยมเล็กๆมาเรียงตัวไม่เป็นระเบียบ ทั้งแบบเป็นแถบและเป็นจุดเดี่ยวๆกระจายตัวเต็มผืนผ้าสลับไปมาทั้งสีเขียว,เทาและน้ำตาลอ่อน เมื่ออยู่ในภูมิประเทศโดยเฉพาะเขตเมือง จะแยกแยะตัวทหารออกจากฉากหลังได้ยากกว่าลวดลายเดิมแบบเส้นเรียบมีสีดำปน

ACUไม่ใช่แค่ความเปลี่ยนแปลงด้านลวดลาย แต่รูปแบบการตัดเย็บก็แตกต่างจากของเดิมเห็นได้ชัด กระเป๋าเสื้อเดิมซึ่งมี 4 จุดยังคงอยู่ แต่เปลี่ยนให้สองใบด้านล่างใกล้ชายเสื้อมาติดที่แขนเสื้อได้แนวไหล่ มีแถบเวลโครเพื่อติดสังกะตและเหล่า ฝากระเป๋าแขนเสื้อมีแถบอินฟราเรดบอกฝายกว้าง,ยาวด้านละ 1 ซม.ทั้งซ้ายขวา ทหารสามารถมองเห็นแถบนี้ได้ด้วยกล้องมองกลางคืน(Night Vision Goggle) เครื่องหมายบอกชั้นยศเปลี่ยนจากหัวไหล่มาติดที่กลางหน้าอกด้วยแถบเวลโคร เมื่อสวมเกราะทับก็ถอดเครื่องหมายยศมาติดบนเกราะหรือหมวกนิรภัยแทน กระดุมด้านหน้าถูกเปลี่ยนเป็นซิปมีแถบเวลโครติดสามเสื้อเพื่อซ่อนซิป3จุด กระเป๋าหน้าอกที่ยังคงอยู่ถูกเปลี่ยนรูปแบบให้เฉียงลงแต่เล็กกว่าเดิมเพื่อสะดวกแก่การใช้สอย ฝาปิดติดแถบเวลโครเช่นกัน

หมวกนิรภัยก็เปลี่ยนใหม่เช่นกัน จากเดิมที่ใช้หมวกผลิตจากแผ่นเคพลาร์แบบ K-Pot มีสายรัดคางยึดติดหมวก 2 จุดเช่นที่เห็นในสงครามอ่าวครั้งแรก ก็เปลี่ยนเป็น Advance Combat Helmet (ACH) ที่เล็กลงแต่บุภายในด้วยฟองน้ำ สายรัดคางยึดหมวกเพิ่มเป็น 4 จุดบุฟองน้ำที่ท้ายทอยเพิ่มความกระชับ ไม่กระดุ้งกระดอนบนศีรษะขณะวิ่ง ใช้ประกอบชุดวิทยุสื่อสารหรืออุปกรณ์อื่นได้ เช่นระบบจอแสดงผลการรบ Head Up Display (HUD) ขาดติดตั้งกล้อง NVG หรืออุปกรณ์อื่น

ที่ลวดลายและรูปแบบการตัดเย็บเป็นเช่นนี้ เพราะสงครามสมัยใหม่เน้นการสู้รบในเขตเมืองมากยิ่งขึ้น เห็นได้จากปฏิบัติการทางทหารของอเมริกาทั้งในอิรักและอัฟกานิสถาน เน้นการสู้รบระยะประชิดในย่านชุมชน รายล้อมด้วยหมู่อาคารใหญ่่น้อย ทหารจึงเคลื่อนที่เข้าแบบอาคารต่ออาคาร เผื่อระวังทั้งกองโจรปกติและพลซุ่มยิง ทำให้สวมเครื่องแบบแล้วยังต้องสวมเกราะและอุปกรณ์หลากหลายทั้งกระสุนและอุปกรณ์ช่วยรบอื่นๆ เครื่องแบบรุ่นใหม่จึงต้องเอื้ออำนวยต่อการเคลื่อนไหวและประโยชน์ใช้สอยจริงๆมากที่สุด โดยใช้ข้อมูลจากทหารในหน่วยรบมาเป็นตัวกำหนดรูปแบบการตัดเย็บ

แม้ฝ่ายวิจัยและพัฒนาจะอ้างว่าเครื่องแบบใหม่นี้ใช้งานได้ทุกสภาพภูมิประเทศ แต่ทหารที่สวมใส่มันเข้าสู่รบจริงๆกลับบอกว่าเพราะมีสีเขียวตุ่นๆมากกว่าสีอื่น จึงพรางตัวได้ไม่ดีเท่าไรในเขตป่าและทะเลทราย กระนั้นฝ่ายวิจัยและพัฒนา ก็แย้งกลับมา ว่าผลจากการทดลองในสภาพแวดล้อมเปรียบเทียบกับลายพรางอื่นๆ แล้วลายพราง ACU กลมกลืนกว่าจริงๆ

เป็นเพราะหลักนิยมของการทำสงครามปัจจุบันเปลี่ยนไปจากเดิม เมื่อการสู้รบในปัจจุบันเป็นการรบในเมืองเสียเกือบ 90 เปอร์เซ็นต์ ฝ่ายตั้งรับตักตวงผลประโยชน์เต็มที่ทั้งจากการแอบแฝงผู้ชนและซอกหลืบของอาคาร ทำให้ฝ่ายยกเข้ากวาดล้างต้องทำทุกอย่างเพื่อช่วงชิงความได้เปรียบ ทหารท่านใดที่เคยฝึก "เมาท" (Military Operation on Urban Terrain : MOUT) มาแล้วย่อมทราบดีว่ากองโจรเพียงหยิบมือเดียวสามารถตั้งยันฝ่ายเข้าตีใช้กำลังมากกว่าหลายเท่าได้

ตัวอย่างเห็นชัดๆของ "เมาท" คือสงครามยึดเมืองสตาลินกราดในสงครามโลกครั้งที่ 2 ศักดิ์วันตรุษญวนในเมืองเว้ครั้งสงครามเวียดนาม เหตุการณ์ "แบล็คยอร์คทาวน์" ที่กรุงโมกาดิชูประเทศโซมาเลีย และเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมาคือสงครามกวาดล้างในเมืองฟัลดูจาห์ของอิรักทั้งสองครั้งในปี 2004 ระหว่างกองกำลังนาวิกโยธินสหรัฐฯ อาวุธครบมือทั้งเครื่องบินและรถถัง กับฝ่ายต่อต้านกำลังน้อยกว่าที่ใช้อาวุธพื้นฐานเช่น ปืน AK-47 และเครื่องยิงจรวด RPG แต่ใช้ประโยชน์เต็มที่จากหมู่อาคารและผู้ชน ทวีความยากลำบากให้แก่ฝ่ายปราบปรามซึ่งต้องใช้ทรัพยากรสิ้นเปลืองกว่าการรบในปามหาศาล

ราคาของเครื่องแบบใหม่ของท.บ.สหรัฐฯ นี้ทั้งเสื้อและกางเกงคือ 76 ดอลลาร์ เทียบกับของเดิมแบบพรางป่ามีราคา 58 ดอลลาร์ แต่กองทัพก็ปรับเพิ่มเบี่ยค่าเครื่องแบบให้ทหารตามไปด้วย ราคานี้ยังไม่รวมค่าแถบชื่อ เหล่า สังกัด ชั้นยศซึ่งทหารต้องจ่ายเพิ่มอีกเล็กน้อยแต่จ่ายเพียงครั้งเดียว เครื่องหมายบุแถบเวลโครข้างหลังนี้สามารถดึงลอกไปติดเครื่องแบบชุดอื่นที่มีอยู่ได้

ข้อบ่งชี้เพื่อการบำรุงรักษาให้เครื่องแบบใช้งานได้นานได้บอกไว้ว่าห้ามลงแป้งเด็ดขาด ตามข้อความตอนหนึ่งในวิดิโอและระบุว่า "ห้ามไม่ให้ทหารลงแป้งเครื่องแบบ ACU นี้เด็ดขาด การลงแป้ง แก้ไขขนาด หรือกระทำการด้วยกรรมวิธีอื่นใดเช่นซักแห้งหรืออบไอน้ำจะมีผลกระทบต่อความทนทานของเนื้อผ้า และไม่อนุญาตให้ทำเช่นนั้น" วิธีการดูแลที่ถูกคือต้องซักด้วยน้ำธรรมดากับผงซักฟอกอย่างอ่อน ปราศจากน้ำยาฟอกหรือกัดสีผ้า ให้ตากเครื่องแบบไว้ในที่อุณหภูมิห้อง หลังจากซักแล้วสะบัดแขวนเลยโดยไม่ต้องบิด

กองทัพจะแจกเครื่องแบบให้ปีละสองชุด เพราะอายุการใช้งานของเครื่องแบบถูกกำหนดมาให้ใช้ได้ชุดละ 6 เดือน ตอนเพิ่งเข้าประจำการใหม่ๆ เครื่องแบบลายนี้ค่อนข้างมีปัญหา เช่นตะเข็บปริ เนื้อผ้าขาดแล้วลุ่ย ในปีหลังๆ นั้นมันได้ถูกปรับปรุงให้ดีขึ้นด้วยผ้าเนื้อคอตตอนผสมโพลีเอสเตอร์ เบาสบายไม่ลู่ยลวดลายพิมพ์ชัดกว่าเดิม

ความเปลี่ยนแปลงด้านรูปแบบการตัดเย็บและลวดลายเครื่องแบบท.บ.สหรัฐฯ สะท้อนให้เห็นถึงหลักนิยมในการทำสงครามที่เปลี่ยนไป จากการรบในป่าและทะเลทรายมาเป็นการรบในเมือง เป็นยุทธวิธีที่ฝ่ายตั้งรับได้เปรียบ สามารถใช้กำลังพลน้อยช่วงชิงความได้เปรียบได้จากชอกมุมของอาคารสถานที่ กัดค้นและซุ่มขั้วญฝ่ายกวาดล้างได้มหาศาล ด้วยอาวุธเบาทั้งปืนเล็กยาว, กัดักสังหารบุคคล, ทุ่นระเบิดทำลายรถถังและพลซุ่มยิง กองโจรไร้เครื่องแบบเร้นกายในฝูงชนยากต่อการพิสูจน์ฝ่าย

ไม่ใช่เรื่องแปลกหากกองทัพสหรัฐฯ จะบอกใครๆ ว่าตนพร้อมที่สุดในโลก ทั้งกำลังพลและยุทธโปกรณ์ เพราะต้องทำสงครามปกป้องผลประโยชน์อยู่ตลอดเวลาไม่ว่าในยุคของประธานาธิบดีคนไหน ความเปลี่ยนแปลงเท่านั้นที่จะคงความได้เปรียบไว้ได้ทุกสถานการณ์และทุกสมรภูมิ

แล้วกองทัพบกไทยของเราละ เมื่ออเมริกามหามิตรที่ส่งทหารมาร่วมซ้อมรบเป็นประจำเปลี่ยนสไตล์การแต่งกาย ทหารบกไทยมีอะไรปรับเปลี่ยนบ้างหรือเปล่า? ตอบได้ว่าเปลี่ยนสีลวดลายของเครื่องแบบเหมือนกัน จากลายพรางป่าท.บ.ที่เราเห็นกันเจนตามาเป็นลายพรางป่าดิจิตอล คล้ายคลึงกับลายCADPAT ของคานาดา เพราะภูมิประเทศบ้านเราอยู่ในเขตร้อนชื้นจึงไม่เหมาะจะใช้สีลวดลายเดียวกับท.บ.สหรัฐฯ ลายพรางดิจิตอลของท.บ.ไทยนี้เปิดตัวไปแล้วในงาน Defense and Security 2007 ปลายปีก่อนที่ศูนย์แสดงสินค้าอิมแพค เมืองทองธานี คาดว่าลายเครื่องแบบใหม่ของท.บ.ไทยจะเป็นที่พบเห็นมากขึ้นเรื่อยๆ หลังจากทยอยปลดประจำการเครื่องแบบลายเก่า

อาวุธของเราอาจด้อยกว่าก็จริง แต่เรื่องความ "เท" ทหารไทยไม่เคยเป็นรองใครอยู่แล้วครับท่าน!

(บทความจากหนังสือ มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับประจำวันที 15-21 ก.พ.51 ปีที่ 28 ฉบับที่ 1435 , ได้รับอนุญาตให้คัดลอกและเผยแพร่จากผู้เขียนแล้ว)